

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Панасюк Андрій Олегович, 1997 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Університет Григорія Сковороди в Переяславі за спеціальністю «Середня освіта (Історія)», кваліфікація: «магістр середньої освіти (історія). Викладач історії закладів передвищої та вищої освіти», аспірант Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України (м. Київ), виконав акредитовану освітньо-наукову програму 36884 Історія науки й техніки (032 Історія та археологія)

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України від «28» липня 2025 року № 110, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –

Інни Олександрівни Демуз – доктора історичних наук, професора, завідувачки відділу науково-методичної роботи та реферування Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.

Рецензентів –

Тетяни Володимирівни Каштанової – кандидата історичних наук, старшого дослідника, завідувачки відділу бібліотечно-інформаційних технологій та наукової обробки документів Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України,

Галини Михайлівни Соловей – кандидата історичних наук, старшого дослідника, завідувачки відділу документного забезпечення і збереження наукових фондів Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.

Офіційних опонентів –

Алли Степанівни Литвинко – доктора історичних наук, старшого наукового співробітника, завідувачки відділу історії та соціології науки і техніки Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України»,

Дмитра Юрійовича Журила – кандидата технічних наук, доцента, доцента кафедри українознавства, культурології та історії науки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

на засіданні «30» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки Андрію Олеговичу Панасюку на підставі публічного захисту дисертації «Професор Василь Іванович Альбіцький – вчений, педагог, фундатор дослідницької справи в галузях гідравліки та гідротехніки на українських теренах кінця ХІХ – початку ХХ ст.» за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Дисертацію виконано в Національній науковій сільськогосподарській бібліотеці Національної академії аграрних наук України (м. Київ).

Науковий керівник – Ігор Олексійович Анненков, кандидат історичних наук, старший дослідник, завідувач відділу впровадження наукових розробок та технічного забезпечення бібліотечних процесів Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують важливе наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 03 Гуманітарні науки. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту

6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 15 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті – у наукових фахових виданнях, визначених МОН України (поміж них – 1 стаття у міжнародному науковому журналі, проіндексованому у базах ESCI (Web of Science) та Scopus), 12 публікацій апробаційного характеру у збірниках матеріалів наукових конференцій. У публікаціях дотримано вимог пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії).

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Панасюк А.О. Наукова та педагогічна спадщина В.І. Альбіцького в історіографії. *Історія науки і біографістика*. 2022. № 1. С. 219–235. doi.org/10.31073/istnauka202201-12

2. Панасюк А.О. Життєвий шлях і психологічний портрет професора Василя Івановича Альбіцького (1850–1926(?)). *Наука та наукознавство*. 2024. № 3. С. 130–152. <https://doi.org/10.15407/sofs2024.03.130>

Стаття у науковому виданні, проіндексованому у базах ESCI (Web of Science) та Scopus

3. Панасюк А.О. Науково-практична діяльність професора В.І. Альбіцького та його внесок у розвиток науки та інженерної освіти. *Емінак: науковий щоквартальний журнал*. 2024. № 2. С. 292–311. [https://doi.org/10.33782/eminak2024.2\(46\).718](https://doi.org/10.33782/eminak2024.2(46).718)

Опубліковані праці апробаційного характеру

4. Панасюк А.О. Професор В.І. Альбіцький – один із фундаторів процесу міжрегіональної взаємодії науки та бізнесу в Україні. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 17 листоп. 2021 р. Вінниця: ТОВ «Твори», 2021. С. 211–213. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/naukovi_konferencii/materialy-konferencii-2021-11-17.pdf

5. Панасюк А.О. В.І. Альбіцький – фундатор дослідницької справи в галузях гідравліки та гідротехніки на українських теренах Російської імперії. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XVII Всеукр. конф. молодих уч. та спец., присвяч. 180-річчю від дня народж. Анастасія Єгоров. Зайкев. (1842–1931), м. Київ, 19–20 трав. 2022 р. Вінниця: ТВОРИ, 2022. С. 220–232. URL: <https://dnsgb.com.ua/assets/files/konf-2022-05-20.pdf>

6. Панасюк А.О. Педагогічна діяльність професора В.І. Альбіцького наприкінці XIX – на початку XX ст. *Актуальні питання історії науки і техніки*: матеріали 21-ї Всеукр. наук. конф., м. Київ, 20 жовт. 2022 р. Київ: УТОПК, 2022. С. 142–146. URL: <https://zenodo.org/records/7666468>

7. Панасюк А.О. Науково-технічна діяльність професора В.І. Альбіцького поза українськими теренами наприкінці XIX – на початку XX ст. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 20–21 жовт. 2022 р. Вінниця: ФОП Присяннікова О.М., 2022. С. 191–194. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/naukovi_konferencii/materialy-konferencii-2022-10-20-21.pdf

8. Панасюк А.О. Грані характеру професора Василя Івановича Альбіцького (1850–1926(?)). *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XVIII Всеукр. наук. конф. молодих уч. та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видат. уч. в галузі аграр. наук,

м. Київ, 17–18 трав. 2023 р. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2023. С. 72–77. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/2023/06/materiali_traven_2023_.pdf

9. Панасюк А.О. Роль та значення науково-освітньої діяльності професора В.І. Альбіцького в розвитку Харківського технологічного інституту в умовах інтенсивного піднесення індустріалізації на рубежі XIX-XX ст. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали IV Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 28–29 верес. 2023 р. Київ: Ін-т сіл. госп-ва Карпат. регіону, 2023. С. 134–138. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/2023/10/zbirnik_konf_28_09_2023.pdf

10. Панасюк А.О. Гідромеліораційна діяльність професора Василя Івановича Альбіцького на Полтавщині в кінці XIX на початку XX сторіччя. *Сучасні проблеми землеробської механіки*: зб. тез доп. XXIV Міжнар. наук. конф., м. Київ, 17–19 жовт. 2023 р. Київ: НУБіП України, 2023. С. 423–426. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u349/zbirnik_konf10_3.pdf

11. Панасюк А.О. Публікаційна діяльність професора Василя Івановича Альбіцького. *Талановита організатор, вчена-практик, педагог: присвячено 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко*: матеріали круглого столу, м. Київ, 16 квіт. 2024 р. Вінниця: ТВОРИ, 2024. С. 154–157. URL: <https://dnsgb.com.ua/assets/files/diyalnist/naukova/krugli-stoly/taranenko.pdf>

12. Панасюк А.О. Професор Василь Іванович Альбіцький у світлі періодичної преси кінця XIX - початку XX ст. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали V Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 18–19 квіт. 2024 р. Вінниця: ТВОРИ, 2024. С. 126–129. URL: <https://dnsgb.com.ua/assets/files/2024/04/zbirnik-5.pdf>

13. Панасюк А.О. Кар’єрні досягнення братів професора В.І. Альбіцького в контексті родинної історії. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XIX Всеукр. наук. конф. молодих уч. та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видат. уч. в галузі аграр. наук, м. Київ, 22–23 трав. 2024 р. Вінниця: ТВОРИ, 2024. С. 78–80. URL: <https://dnsgb.com.ua/assets/files/2024/05/istoriya-osvitu-nauki-i-tehniky-v-ukraini-2024.pdf>

14. Панасюк А.О. Гідрравлічна лабораторія професора Василя Івановича Альбіцького: інновації, експерименти, технологічні прориви та вплив на сучасну інженерну освіту. *Науково-інноваційний розвиток агровиробництва як запорука продовольчої безпеки України: вчора, сьогодні, завтра*: матеріали VI Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 25–26 верес. 2024 р. Київ: ННСГБ, 2024. С. 243–247. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/2024/11/tezi-konferencii_a5_web2.pdf

15. Панасюк А.О. Професор В.І. Альбіцький як приват-доцент Імператорського Харківського університету в 1891–1988 рр. *Історія освіти, науки і техніки в Україні*: матеріали XX Всеукр. наук. конф. молодих уч. та спец., присвяч. ювіл. датам від дня народж. видат. уч. в галузі аграр. наук, зокр.: Георгія Миколайовича Висоцького (1865–1940); Левка (Лева) Платоновича Смирненка (1855–1920); Петра Івановича Прокоповича (1775–1850), м. Київ, 21–22 трав. 2025 р. Вінниця: ТВОРИ, 2025. С. 133–136. URL: https://dnsgb.com.ua/assets/files/2025/06/zbirnik-konf-22_05_2025.pdf

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Голова ради: Інна Олександрівна Демуз – доктор історичних наук, професор, завідувачка відділу науково-методичної роботи та реферування Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України. Відгук позитивний, без зауважень.

Рецензенти:

Тетяна Володимирівна Каштанова – кандидат історичних наук, старший дослідник, завідувачка відділу бібліотечно-інформаційних технологій та наукової обробки документів Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.

1. Тематична класифікація 97 праць вченого є цінною, однак частина з них має міждисциплінарний характер. На це варто було б звернути окрему увагу або пояснити у вигляді приміток.

2. У роботі слушно наголошено на інноваційності створеної В.І. Альбіцьким Гідравлічної лабораторії при Харківському технологічному інституті. Однак доцільно було б порівняти її з аналогічними європейськими або іншими імперськими центрами того часу.

3. У низці випадків термін «впровадження» вживається дещо узагальнено – іноді йдеться про етапи апробації або розробки, а не про остаточне практичне втілення. Це потребує уточнення.

Галина Михайлівна Соловей – кандидат історичних наук, старший дослідник, завідувачка відділу документного забезпечення і збереження наукових фондів Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України.

1. У п. 1.2. «Характеристика джерельної бази дослідження» варто було б конкретизувати, яку кількість та які саме архівні документи автором вводяться вперше до наукового обігу, що значно посилює наукову новизну дисертаційного дослідження. У цьому ж підрозділі автор джерельну базу об'єднує у п'ять груп (с. 45). На нашу думку, все ж таки першими мають бути архівні документи (в дисертації зазначено – матеріали архівних документів), другою – наукові праці В.І. Альбіцького і т.д.

2. У роботі трапляються редакційні неточності, стилістичні огріхи, росіянізми, зокрема: «відносились» замість «належали» (с. 103, 140, 175); «значиміші» замість «значущі» (с. 183); «у порівнянні» замість «порівняно» або «порівнюючи» (с. 43, 73, 153, 179, 205) та ін.

3. Варто було б у дисертації висвітлити інформацію про стан розвитку вітчизняної гідравліки та гідротехніки в означений автором період. Це б підсилило роботу і надало б їй своєрідного історичного контексту.

4. На нашу думку, дев'ять завдань, поставлених дисертантом, – забагато. Сьоме завдання (проаналізувати патентні розробки В.І. Альбіцького і визначити їх вплив на розвиток гідротехнічної науки в Україні та за її межами) можна було б не зазначати, воно може доповнювати четверте.

5. Цікавою у науковому контексті була б інформація про подальшу долю Гідрологічної лабораторії, її трансформацію і модернізацію.

Офіційні опоненти:

Алла Степанівна Литвинко – доктор історичних наук, старший науковий співробітник, завідувачка відділу історії та соціології науки і техніки Державної установи «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України».

1. На нашу думку, об'єкт дослідження можна було б сформулювати ближче до предмета дослідження.

2. У Вступі дисертації на с. 24 слід було зазначити, поряд з використаними методами, також загальнонаукові принципи, як це зроблено у Висновках до Розділу 1 на С. 75.

3. У тексті трапляються стилістичні та редакційні неточності, росіянізми:

- На С. 2 дисертації подано: «Діяльність охоплювала широкий простір сфер». Вірніше було б написати «Діяльність охоплювала широкий спектр сфер».

- В українській мові «Так» на початку речення використовується для ствердження, підтвердження, згоди, але не для наведення прикладу. У дисертації ж на С. 33-

35, 38-39, 103 воно використовується саме для наведення прикладу, тоді як у цьому випадку слід писати «наприклад», «приміром», «скажімо» тощо [www.inmo.org.ua/sum.html?wrd=так].

- Слід використовувати: замість «Підняв питання» (С. 26, 169) «Порушив питання»; замість «Виключно» (С. 35) – «Винятково»; замість «Керівництво до складання розрахунку...» (С. 35) – «Посібник зі складання розрахунку...»; Замість «Чисельних прогалін» (С. 72) – «Численних прогалін».

• Подекуди відсутні розділові знаки (С. 32, 44), трапляються й зайві розділові знаки С. 33, 34.

Дмитро Юрійович Журило – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

1. В дисертації присутні деякі невдалі вислови. Наприклад, «...особистісних якостей...» (с. 24, 70, 71) (треба – властивостей); «Зарубіжна»... (с. 41, 44). Краще – «закордонна»; «...персональні досье...» (с. 53). Краще – «особові справи»; «...винятковість розвідок таких дослідників...» (с. 73). Краще – «вагомий внесок».

2. Просопографія вивчає, все ж таки, не особистостей, а більшою мірою, колективні біографії. Скоріше, в дисертації використано індуктивно-дедуктивний метод.

3. Не зрозуміло, чому автор дисертації не виділив окремо період історіографії дорадянського періоду. Він невеличкий, але його можна було виділити. Тим більш, що, наприклад, роботу С.А. Венгерова 1889 р. автор використовує.

4. При характеристиці Валдайської височини (с. 156) було б непоганим для розуміння значущості та складності досліджень, проведених В.І. Альбіцьким, навести її висоти – від 150 до 200 м, максимальна точка – 347 м.

5. Непогано було б визначити бездоганне володіння В.І. Альбіцьким математичним апаратом, його дружбу на цьому ґрунті з проф. І.І. Белянкіним.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради.

«Проти» 0 членів ради.

«Утримались» – 0.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Андрію Олеговичу Панасюку ступінь доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор історичних наук, професор

І. Демуз
Інна ДЕМУЗ